

Høyres forslag til Trondheim kommunes
budsjett 2016, handlings- og økonomiplan 2016-2019:

Et budsjett for omstilling

Omstilling, aktivitet og fornyelse

Trondheim kommune står overfor store utfordringer. Omstilling og fornyelse er nødvendig for å møte disse. De neste årene må brukes offensivt for å tilpasse drift og investeringer slik at kommunen kan møte økt elevtall, flere eldre med pleie- og omsorgsbehov og andre store utfordringer. Fra 2018 vil antall elever begynne å stige sterkere. Fra 2021 vil aldersgruppen 80-89 år være den som vokser sterkest. Andelen innbyggere i arbeidsdyktig alder vil i tiårene fremover bli redusert.

Trondheim vokser raskt. Det er behov for betydelige investeringer i årene fremover, ikke minst i skolebygg og omsorgstjenester, men også på andre områder. Gjeldsveksten må bremses for å hindre at en for stor gjeldsbyrde rammer kommunens tjenester. Kommunens handlingsregler må overholdes. Bystyret har uttrykt stor bekymring for gjeldsveksten. Høyre vil advare mot en utvikling hvor handlingsreglene brytes. Vi kan ikke akseptere at høy gjeld blir en trussel mot fremtidig velferdstilbud i Trondheim.

Det lave rentenivået innebærer at avkastningen på kraftfondet blir halvert. Utviklingen på arbeidsmarkedet tilsier risiko for lavere skatteinngang. Høyre legger vekt på nøktern og realistisk budsjettering med klare prioriteringer.

Langt større tilstrømming av flyktninger enn tidligere stiller større krav når det gjelder mottak, bosetting og integrering. Selv med statlig fullfinansiering vil dette sette kommunale velferdstjenester på prøve.

Alle disse forholdene viser at det er behov for å sette i gang langsiktige tiltak nå for å skape handlingsrom fremover.

På flere områder har utviklingen i Trondheim gått i feil retning de siste årene. En kritisk og avvisende holdning til samarbeid med private og frivillige svekker mangfold og handlingsrom. Høyre ønsker at flere partnere enn fagbevegelsen skal bidra til utviklingen av Trondheim. Det viktige er å sørge for at tilbudet til byens borgere blir best mulig, ikke å tviholde på at alt skal skje fullt og helt i kommunal regi.

Høyre vil legge til rette for større valgfrihet for innbyggerne, både når det gjelder helse- og omsorgstjenester og i oppvekstsektoren. Flere krefter må slippes til for å løse utfordringene – og utnytte mulighetene - som kommunen står overfor. Private og frivillige må i langt større grad få bidra med å skaffe velferdstjenester, i tillegg til, sammen med, eller i stedet for kommunen. Dette vil øke valgfriheten og det vil bidra til fornyelse, bedre tjenester, og det vil avlaste et allerede presset investeringsbudsjett i kommunen. Privat medvirkning, så vel fra ideelle som kommersielle aktører, bidrar til økt mangfold, nytenkning og innovasjon. Ulike måter å organisere drift og investeringer på skaper nye erfaringer og kunnskap om hvordan vi kan gjøre forbedringer. Høyre mener kommunen aktivt må ta i bruk ulike måter å organisere drift og investeringer på nettopp for å stimulere til fornyelse.

Kommunen må i samarbeid med ansatte og brukere se på hvordan kommunens tjenester kan organiseres bedre. Alternative turnuser er ett eksempel på tiltak hvor både ansatte, brukere og kommunen kan høste fordeler. Høyt sykefravær viser at det må arbeides langt mer systematisk med arbeidsmiljø, ledelse og organisasjon. Dette er et ansvar som ligger i kommunens toppledelse. Høyre mener dette arbeidet må prioriteres høyere både av politisk og administrativ ledelse.

Helse og omsorg

En trygg og verdig omsorg forutsetter at det arbeides systematisk med kvalitet, valgfrihet og omstilling. Høyre ønsker at flere aktører skal få slippe til, frivillige og ideelle så vel som kommersielle. Økt mangfold er nødvendig både for å stimulere til nye løsninger og for å gjøre valgfriheten reell.

Høyt sykefravær er en betydelig utfordring i helse- og omsorgssektoren. Det rammer kvaliteten og øker risikoen for at det blir gjort feil. Sykefraværet er et ledelsesansvar. Høyre mener det er nødvendig å ha et kontinuerlig forbedrings- og endringsarbeid for å forebygge sykefravær. Dette må bli en del av det daglige lederskapet og HMS-arbeidet i kommunen, med ansvar på rådmannsnivå. Det må arbeides aktivt for å kartlegge årsaker til det høye fraværet, slik at det kan settes inn konkrete tiltak på kort og lengre sikt. Innsatsen skal først og fremst settes inn der sykefraværet er høyest. Høyre ber rådmannen komme tilbake med en tiltaksplan og en plan for organisering av arbeidet.

Sterkere satsing på hjemmebasert omsorg er nødvendig for at flere som ønsker det skal få bo hjemme. Gode dagtilbud for demente må være en del av denne satsingen. Hjemmebasert omsorg er et viktig bidrag til nødvendig omstilling for å forberede kommunen på flere eldre over 80 år.

Økt grunnbemanning +18 mill. kr

Økt grunnbemanning er et av de viktigste enkelttiltakene for å bedre kvaliteten i omsorgen. Det er også et viktig middel for å få ned sykefraværet. Bemanningen bør trappes opp mer enn det rådmannen legger opp til (+71,8 mill. kr, ca. 110 nye stillinger i løpet av planperioden). Høyre dobler satsingen sammenlignet med rådmannens forslag, i tråd med våre valglofter. Ekstra satsing i 2016 er en del av en langsiktig opptrapping, det forutsettes at satsingen trappes opp til 72 mill kr i 2018.

Sykehjemslegevakt/ styrke legedekning ved sykehjem +3 mill. kr

Gjennom en rekke saker er det de senere årene avdekket alvorlige mangler i eldreomsorgen, hvor noen av de alvorligste handler om feilmedisinering. Forskning viser at over halvparten av beboerne på sykehjem har smerter som verken er diagnostisert eller behandlet. I underkant av halvparten av pasienter med demens er ikke utredet. Riktig medisinering og ernæring/drikke vil kunne bedre helsetilstanden til beboerne. Styrket medisinsk kompetanse ved sykehjemmene er viktig for å styrke kvaliteten ved tilbudene. Høyre foreslår derfor en styrking av legedekningen ved sykehjem.

Psykisk helsevern +2 mill. kr

Psykiske helsearbeid og rusarbeid vil bli enda viktigere i tiden fremover. Verdens helseorganisasjon forventer at psykiske lidelser vil være den viktigste årsaken til sykdomsbelastning i vestlige land i 2020. Høyre vil styrke innsatsen på området, i tråd med regjeringens satsing.

Foreningen FIRE +0,1 mill. kr

Foreningen ett skritt videre har siden etableringen i 2008 bidratt til å gi tidligere rusmisbrukere og andre som har falt utenfor et aktivitetstilbud og et nettverk som har gitt mange et helt nytt liv og en fremtid med jobb og utdanning. Virksomheten gir store resultater og sparer samfunnet for betydelige beløp. Trondheim kommune har ikke støttet dette arbeidet tidligere.

Hjemmetjenester

Høyre støtter rådmannens økte satsing på hjemmetjenester. Det må legges til rette slik at eldre som ønsker å bo hjemme kan gjøre det. Dette er en viktig satsing både med tanke på økt valgfrihet og omstilling i kommunens tjenestetilbud. Høyre mener de som mottar tjenester i hjemmet selv må få innflytelse over hvem som utfører dem. Rådmannens satsing innebærer en økning av budsjetttrammen med 25 mill. kr.

Bo- og aktivitetstilbud

Høyre har over flere år vært kritisk til underbudsjetteringen av tilbudet ved bo- og aktivitetstilbud. Nedskjæringene i tilbudet har medført nedsatt helse for brukere. Høyre støtter rådmannens forslag om en rammeøkning til bo- og aktivitetstilbud på 25 millioner kroner.

Åpenhet om ventelister

Høyre har vært pådriver for en årlig kvalitetsmelding til bystyret, og den første kommer i 2016. Det er naturlig å se en slik kvalitetsmelding i sammenheng med ventelister og åpenhet om hva som er terskelen for å få sykehjemsplass. Flertallet i bystyret har tidligere avvist slik åpenhet om ventelistene. Det er derfor positivt at regjeringen legger opp til nye bestemmelser med klare krav til kommunene på dette området. Dette medfører ikke ekstra kostnader for Trondheim kommune.

Verbalforslag:

Fritt brukervalg

De som mottar tjenester i hjemmet må selv få innflytelse over hvem som utfører dem. Det innføres fritt brukervalg innenfor hjemmetjenesten. Rådmannen bes om å fremme en sak hvor det redegjøres for hvordan fritt brukervalg kan organiseres i Trondheim kommune. Saken legges fram til politisk behandling i første halvdel av 2016.

Høyres forslag til endringer i budsjett 2016 (tall i mill. kr):

Økt grunnbemanning	18,0
Økt legedekning	3,0
Psykisk helsevern	2,0
Foreningen FIRE	0,1
	<hr/>
	23,1

Skole og oppvekst

Satsing på skole og kunnskap som rustet hver enkelt elev for fremtiden er avgjørende for omstilling og fornyelse. Kunnskapsbyen Trondheim har gode forutsetninger for å skape landets beste skole. Det krever at vi satser.

Trondheim trenger en skoleeier med engasjement og klare mål for skolene og som stiller krav til skolene og faglige resultater. Det har vi dessverre ikke i dag. En av trondheimsskolens utfordringer er at den ikke i stor nok grad løfter alle elver, hverken de som trenger ekstra oppfølging eller de som trenger større utfordringer. Forskere viser til at Trondheim er en mindre krevende skoleeier enn flere andre store byer. Høyre er opptatt av å se til andre byer for å lære hvordan vi kan få mer kunnskap i skolen.

Målet må være at alle barn som går ut av grunnskolen skal beherske grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning. Elevene som går ut av Trondheimsskolen skal fullføre videregående innen fem år etter at de har avsluttet grunnskolen.

Styrking av skolehelsetjenesten +2 mill. kr

Andelen barn og unge som har psykiske problemer er voksende. Barn og unge har behov et lavterskeltilbud tidlig for å motvirke at de får varige psykiske problemer. Skolehelsetjenesten er et slikt effektivt lavterskeltilbud. For mange barn og unge opplever i dag at skolehelsetjenesten ikke har kapasitet til å møte alle elever som har et behov.

Høyre-/ Frp-regjeringen legger opp til en kraftig styrking av skolehelsetjeneste. Det er derfor rom for å satse ut over rådmannens forslag, og Høyre vil styrke skolehelsetjenesten med 2 mill. kr. Dette beløpet kommer i tillegg til ytterligere 3 mill. kr fra staten etter budsjettforliket. Høyre ber om at rådmannen utreder organiseringen av skolehelsetjenesten for å sikre at tilbudet er effektivt og gir elevene best mulig hjelp for pengene.

Fraværsagenter +1 mill. kr

Fraværet i ungdomsskolen er høyt, og høyest på de to siste trinnene. Høyt fravær medfører at elever mister verdifull undervisningstid, som igjen kan føre til et høyere frafall i videregående opplæring. Det må iverksettes tiltak som sørger for at fraværet reduseres. Det må også gjennomføres tiltak som sikrer kommunen oversikt over totalt fravær – inkludert timefravær.

Ved Huseby skole og i Oslo er det gjennomført forsøk med egne ansatte som følger opp elever i ungdomsskolen som er borte fra skolen. Disse forsøkene har gode resultater. Vi avsetter en pott som gjør det mulig for flere ungdomsskoler å innføre den.

Løpende barnehageopptak

Høyre mener at det bør være løpende barnehageopptak, slik at alle barn får tilbud om barnehageplass når de fyller ett år. Rådmannen bes komme tilbake til bystyret med en sak om den praktiske gjennomføringen av det løpende opptaket, slik at det gis virkning fra januar 2017.

Investeringer i skolebygg

Rådmannen setter i gang arbeidet med en ny skolebruksplan i 2015, og har varslet at arbeidet med planen kommer til å ta det meste av 2016. Rådmannen bes utrede tiltak som innebærer reduserte byggekostnader på skolebygg. Rådmannen bes også kvalitetssikre planarbeidet knyttet til skolebygg, slik at ingen investeringer igangsettes før bystyret har fått tilstrekkelig informasjon og mulighet til å gjennomføre en ryddig prosess frem mot investeringsbeslutning.

Offentlig privat samarbeid (OPS) skal benyttes dersom ikke bygging i egenregi gir billigere og bedre løsninger. Dette vil avlaste kommunens investeringsbudsjetter i tillegg til at det gir avlastning i risiko. I første omgang gjelder dette:

- Huseby skole
- Samlokalisert barneskole Saupstad/Kolstad
- Lade/Lilleby ungdomsskole
- Nidarvoll/Sunland barne- og ungdomsskole
- Granås ungdomsskole.

Verbalforslag:

Sommerskole

Frivillig sommerskole er et populært og godt tilbud i flere andre byer. Elever i Trondheim bør få tilsvarende tilbud. Sommerskole er mulig å realisere som et samarbeid mellom kommunen, skoler og utdanningsinstitusjoner i byen og frivillige. Bystyret ønsker å innføre tilbud om sommerskole i Trondheim, og ber rådmannen følge opp.

Karriereveier

Flere karriereveier er viktig for å rekruttere og beholde dyktige lærere. Trondheim kommune ønsker å få gjennomført et forsøk hvor ulike karriereveier testes ut, og ber rådmannen følge opp.

Kompetanseplan og videreutdanning

Trondheim skal være i front når det gjelder tilbud om videreutdanning for lærere. Det gjennomføres en kartlegging av behov som et verktøy for å sikre tilstrekkelig kapasitet. En egen kartlegging gjennomføres for å sikre at kommunens rektorer kan få tilbud om nødvendig videreutdanning.

Teach First

Ved vårens matematikkeksamen fikk 1/3 av elevene ved Trondheimsskolen karakteren 1 eller 2. Dette betyr at Trondheim årlig sender fra seg 6000 elever uten gode nok matematikkunnskaper til å ha gode forutsetninger for å klare seg videre i skoleløpet. Høyre vil innføre Teach First, et traineeprogram hvor dyktige kandidater fra andre utdanninger får prøve ut læreryrket. Skolene som har Teach First-kandidater knytter bånd til nærings- og samfunnsliv, og nye yrkesgrupper får innsikt i skolesektorens utfordringer. Teach First-ordningen vil også gi økt læringsutbytte ved at medarbeidere med spisskompetanse i et fag bidrar i undervisningen. Teach First ordningen er særlig aktuell for realfag, og Høyre foreslår at dette innføres for matematikk og naturfag på 2-4 ungdomsskoler.

Høyres forslag til endringer i budsjett 2016 (tall i mill. kr):

Skolehelsetjenesten	2,0
Fraværsagenter	1,0
	<hr/>
	3,0

Kultur, idrett og frivillighet

Et mangfoldig og rikt kulturliv tilfører byen og byens borgere uvurderlige kvaliteter. Høyre vil stimulere til et variert kulturliv og legge vekt på kulturens uavhengighet. Frivillighet, sosiale entreprenører og et sterkt sivilsamfunn er en bærebjelke i samfunnet. Det gir viktige supplement til offentlige tilbud, og utfordrer og utvikler samfunnet. Idretten må sikres tilstrekkelige investeringer i nye anlegg i takt med byutviklingen.

Teaterhuset Avant Garden +0,5 mill. kr

Teaterhuset Avant Garden har under Høyre-/ Frp-regjeringen opplevd en kraftig økning i bevilgningene fra staten. Med 2,5 mill. kr ekstra som et resultat av budsjettforliket ligger det til rette for realisering av Rosendal Teater under forutsetning av at Trondheim kommune og Sør-Trøndelag fylke følger opp lokalt.

Litteraturhuset +0,5 mill. kr

Litteraturhuset har lagt frem et nytt og kostnadseffektivt forslag til etablering i samarbeid med Kunsthallen og Hovedbiblioteket. Høyres initiativ i sin tid, som har ført til at det etableres en forbindelse mellom Kunsthallen og biblioteket, har åpnet for en løsning hvor Litteraturhuset beholder en selvstendig identitet samtidig som ledige møtelokaler i biblioteket kan utnyttes langt bedre.

Mulighetsstudie Leangen +0,3 mill. kr

Trondheim Øst har vokst og vil vokse sterkt i årene som kommer. På samme måte som Trondheim Sør er i ferd med å få en møteplass og storhall på Kolstad er det behov for et lignende tilbud i østbyen. Samtidig mangler den voksende ishockeysporten en fremtidsrettet og stor nok arena den dagen trondheimshockeyen igjen har nådd eliten. Høyre vil igangsette den vedtatte mulighetsstudien i 2016.

Fortidsminneforeningen +0,1 mill. kr

Fortidsminneforeningen har en viktig funksjon i arbeidet for å ta vare på byens historie. Byen trenger også en kritisk stemme i kulturminnedebatten, ikke minst i forbindelse med utbygging og utvikling av det historiske Trondheim.

Verbalforslag:

Fleridrettsanlegg med isflater, Tiller

Ishockeysporten opplever en sterk økning i rekrutteringen med et tilhørende behov for et bedre halltilbud i flere bydeler. Bystyret ser frem til å få resultatet av mulighetsstudien for Tillertomta. Her bør det planlegges for et fleridrettsanlegg med kunstisflater. Beliggenheten ved fjernvarmeanlegget og en kombinasjon av anlegg som krever kjøling og oppvarming må utnyttes til å redusere energiforbruket og driftskostnadene i et fremtidig anlegg.

Høyres forslag til endringer i budsjett 2016 (tall i mill. kr):

Teaterhuset Avant Garden	0,5
Litteraturhuset	0,5
Mulighetsstudie Leangen	0,3
Fortidsminneforeningen	0,1
	<hr/>
	1,4

Miljø og byutvikling

Et næringsliv i vekst gir jobber og inntekter. Kommunen skal bidra til gode rammevilkår og tilrettelegging slik at det investeres og skapes jobber og verdier i Trondheim. God infrastruktur må prioriteres. Rask og presis saksbehandling er en forutsetning.

Trondheim har muligheter til å utvikle Fjordbyen med sentrumsnære boliger i kombinasjon med næringsliv. Høyre vil sette fart i utviklingen/ omformingen av Nyhavna og havneområdene. Dette kan bli en unik fremtidsrettet og miljøvennlig bydel, hvor vi kan ta i bruk helt nye løsninger og miljøstandarder. For eksempel ved å ta i bruk nye transportløsninger og bygge boliger og næringsbygg som produserer mer fornybar energi enn de forbruker. Kommunen må bidra til å sikre tilstrekkelige næringsarealer til bedrifter som flytter ut.

Fjordbyen +2 mill. kr

Det må settes fart i arbeidet med å utvikle/ omforme Nyhavna og havneområdene.

Bydelssentra +1 mill. kr

Trondheim kommune er i rask vekst. I flere av bydelene bor det like mange mennesker som i en norsk småby. En bevisst satsing på utvikling av bydelssentra er viktig for borgernes trivsel, det er også kostnadseffektivt for kommunale tjenester i bydelene. Utviklingen av bydelssentra må skje i tett samarbeid med innbyggerne, næringslivet og frivillige organisasjoner i bydelene.

Verbalforslag:

Vedlikehold veier

Brukertilfredsheten med kommunale veier er blant de laveste av de kommunale tjenesteområdene. For å redusere vedlikeholdsetterslepet og sikre bedre veier innenfor de tilgjengelige rammer skal rådmannen iverksette konkurranseutsetting av sommer- og vintervedlikehold av kommunens veier.

Høyres forslag til endringer i budsjett 2016 (tall i mill. kr):

Fjordbyen	2,0
Bydelssentra	1,0
<hr/>	
	3,0

Ansvarlig styring

Høyre legger vekt på omstilling for å ruste kommunen til nye og større utfordringer. Det er viktig å bruke handlingsrommet nå for å gjøre endringer.

Reserve

Usikkerhet, blant annet i forbindelse med mottak, bosetting og integrering av flere flyktninger, tilsier at kommunen bør ha reserver.

Sykefravær

Sykefraværet i Trondheim er svært høyt. Dette er et ledelsesansvar. Innsatsen for å få ned sykefraværet må økes. Bystyret har vedtatt et mål om at kommunen skal redusere sykefraværet til 8,8 prosent ved utgangen av 2016. Dersom sykefraværet går ned fra 9,6 prosent (nivå i 2014) til 8,8 prosent, vil det kunne styrke produksjonen med titalls millioner kroner. Dette vil igjen ha stor betydning for kvalitet og omfang av kommunale tjenester.

Høyre mener arbeidet med å redusere sykefraværet må prioriteres sterkere, og vil sette i gang ytterligere tiltak for å styrke arbeidet med å få ned sykefraværet. Høyre mener det er nødvendig å ha et kontinuerlig forbedrings- og endringsarbeid for å forebygge sykefravær. Dette må bli en del av det daglige lederskapet og HMS-arbeidet i kommunen, med ansvar på rådmannsnivå. Det må arbeides aktivt for å kartlegge årsaker til det høye fraværet, slik at det kan settes inn konkrete tiltak på kort og lengre sikt. Innsatsen skal først og fremst settes inn der sykefraværet er høyest. Høyre ber rådmannen komme tilbake med en tiltaksplan og plan for organisering av arbeidet.

Gjeldsvekst

Høyre tok initiativ til kommunens handlingsregler våren 2009. Hensikten var å hindre at kommunen tar opp mer gjeld enn den klarer å bære. Handlingsreglene bidrar til at kommunens tjenester er sikret mot nedskjæringer som følge av for stor gjeldsbyrde. Skal kommunen klare å holde seg innenfor handlingsreglene, må bystyret slutte seg til rådmannens forslag om raskere nedbetaling av gjeld. I tillegg må det settes inn tiltak for å redusere gjeldsveksten. Høyre vil gå gjennom alle investeringsprosjekter med sikte på å redusere kostnaden i hvert enkelt prosjekt, for eksempel gjennom mer bruk av standardiserte løsninger, samspillkontrakter og offentlig-privat samarbeid.

Flyktningmottak

Ekstraordinært høyt mottak av flyktninger vil merkes for kommunens tjenestetilbud. Selv med full økonomisk dekning fra staten kan dette bli krevende. Høyre legger vekt på at flyktninger som kommer til Trondheim skal tas i mot på en god måte. Bred mobilisering, blant annet av frivillige, er nødvendig for å sikre mottak og integrering.

Sosialhjelp

Trondheim kommune ligger an til å bruke i underkant av 670 millioner kroner på sosialhjelp i 2016. Av dette går omtrent 18 millioner kroner til unge under 35 år. Erfaringer viser at innføring av arbeidsplikt knyttet til sosialhjelp har en positiv effekt. Flere kommer i aktivitet og arbeid, og utgiftene på sosialbudsjettet blir lavere. Etter initiativ fra Høyre skal det innføres slik arbeids- og aktivitetsplikt i 2016. Dersom utbetalingen av sosialhjelp var blitt redusert til gjennomsnittet av ASSS-kommunene, vil dette utgjort 6,6 mill. kr.

Nye turnuser

Trondheim kommune bør arbeide aktivt, i samarbeid med de ansatte, for å ta i bruk nye turnuser. Arbeidet må sees i sammenheng med ufrivillig deltid, sykefravær, ledelse og organisasjon ved enhetene.

Valgfrihet

Eldre og pleietrengende må få reell valgfrihet med hensyn til hvor de vil bo. Det innføres fritt brukervalg i hjemmetjenesten.

Eiendomsskatt

Høyre vil fryse eiendomsskatten. Det er uheldig at eiendomsskatten stadig skjerpes. Det innebærer økt skatt som rammer uavhengig av skatteevne. Eiendomsskatt utgjør en ekstra kostnad for byens innbyggere og næringsliv. Høyre avviser rådmannens økning på 0,1 promillepoeng, dette gir en mindreinntekt på 10 mill. kr.

Inndekning/ innsparinger

Økte utgifter:

	2016	2017
Grunnbemanning helse og velferd	18,0	36,0
Legedekning/sykehjemslegevakt	3,0	3,0
Psykisk helsevern	2,0	2,0
Foreningen FIRE	0,1	0,1

Skolehelsetjenesten	2,0	2,0
Fraværsagenter	1,0	1,0
Eiendomsskatt	10,0	10,0
Bydelssentra	1,0	1,0
Fjordbyen	2,0	0
Avant Garden	0,5	0,5
Litteraturhus	0,5	0,5
Mulighetsstudie Leangen	0,3	0
Fortidsminneforeningen	0,1	0,1
Reserve	9,5	11,3
Sum	50,0	67,5

Lavere utgifter:

	2016	2017
Reduserte kostnader innkjøp	8,0	9,0
Ansettelseskontroll	13,0	13,0
Egenandeler	1,0	1,0
Demografi	2,5	2,5
Reduserte avdrag	1,0	4,0
Konkurransetsetting	5,0	12,0
Sosialhjelp	4,0	5,0
Heltidsprosjektet	9,0	14,0
Utbytte kommunale selskaper	2,0	5,0
Kalvskinn skole	0,5	0
Private barnehager	4,0	2,0
Sum	50,0	67,5

Reduserte kostnader innkjøp

Forutsetter at rådmannen blir en bedre innkjøper, at enhetene er forsiktige med forbruket og at reisevirksomheten holdes på et lavest mulig nivå. Det totale budsjettet for innkjøp er på ca. 3,3 mrd. kr.

Ansettelseskontroll

Dette innebærer at det holdes tilbake stillingsressurser slik at ikke alle som slutter erstattes av nye ansettelser. Total turnover er på ca. 1.100 ansatte i året. Forslaget innebærer at ca. 20 stillinger ikke erstattes.

Egenandeler

En moderat økning i SFO (20 kr/mnd for helklass, 10 kr/mnd for halvklass).

Demografi

En del av tjenestene får ikke samme kompensasjon for folketallsveksten som resten av kommunens virksomhet: Kultur, tekniske tjenester, plan og bygning, miljø og landbruk.

Reduserte avdrag

Høyre er opptatt av å bremse gjeldsveksten i kommunen og vil derfor både ta i bruk nye virkemidler for investeringer (som for eksempel OPS og samspillkontrakter), og ber i tillegg rådmannen gjennomgå samtlige investeringsprosjekter med sikte på å redusere kostnadene.

Konkurransetsetting

Det ligger et betydelig potensial for innsparing i konkurranseutsetting. Bedre tjenester til lavere pris gjennom konkurranseutsetting/ anbud betinger at kommunen har god kompetanse til å administrere slike innkjøp. Konkurransetsetting bør derfor tas i bruk trinnvis. En innsparing på 5 mill. kr er en svært forsiktig start på en slik omstilling.

Sosialhjelp

Erfaringer tyder på at arbeids- og aktivitetsplikt fører til lavere utbetalinger av sosialhjelp. En forsiktig reduksjon er lagt inn som følge av vedtak om arbeids- og aktivitetsplikt.

Heltidsprosjektet

Heltidsprosjektet fremstår ikke som et egnet middel til å bedre kvaliteten og redusere ufrivillig deltid i helse- og omsorgssektoren. Bedre grunnbemanning, høyere legedekning, alternative turnuser, satsing på ledelse og målrettet arbeid for å få ned sykefraværet er viktigere å prioritere.

Utbytte kommunale selskaper

Utbyttet fra Trondheim kino har vært det samme gjennom mange år. Kinoen drives på kommersielle vilkår, det vil derfor være riktig at kommunen får et utbytte som står i forhold til kapitalen. Utbyttet økes med 1 mill. kr. Utbyttet fra TRV Gruppen har vært det samme de sist tre årene. Retura TRV AS kan konkurrere om næringsavfall, noe som gir grunnlag for utbytte fra selskapet til Trondheim kommune. Utbyttet økes med 1 mill. kr.

Kalvskinnet skole

I rådmannens budsjettforslag ligger det 0,5 mill. kr til gjenåpning av Kalvskinnet skole. Formannskapet har sagt nei til gjenåpning i 2016.

Private barnehager

Etter at rådmannens budsjettforslag er fremlagt har Utdanningsdirektoratet publisert mer informasjon om den nye tilskuddsordningen til private barnehager. Ut fra dette kan anslaget på økte overføringer til private barnehager reduseres med 4 mill. kr fra 19,3 mill. kr til 15,3 millioner kroner. Reduksjonen gjelder kapitaltilskudd til ordinære private barnehager med 2 mill. kr og tilskudd til private familiebarnehager med 2 mill. kr. Høyre vil sette av de sparte midlene i en reserve/ buffer.

Langsiktige endringer

Høyre legger opp til flere tiltak som ikke får budsjettmessig effekt i 2016, men som på sikt vil bidra til nødvendig omstilling. Hensikten med disse tiltakene er å avlaste kommunen for risiko og økt gjeld, bedre produktivitet og effektivitet, sikre kvalitet i og omfang av kommunale tjenester. Tiltak:

- Konkurransetsetting
- Systematisk arbeid med sykefravær
- Salg av bygg og eiendom
- Færre administrativt ansatte
- Bruk av OPS

Høyres forslag til vedtak

Skattevedtak 2016

For inntekts- og formuesskatt skal høyest tillatte skattesats legges til grunn.

Eiendomsskatt utskrives med kroner 5,55 for hver kroner 1 000 av takstverdien på eiendommer. Alle godkjente boligenheter for eiendomsskatt gis et bunnfradrag på kroner 500 000.

Budsjettvedtak 2016

Rådmannens forslag til budsjettvedtak fremlagt 21. oktober med endringer som spesifisert i tilleggsnotat til bystyrets møte 17.12.15 vedtas med de endringer som følger av dette budsjettforslaget fra Høyre. Verbale forslag legges frem for selvstendig behandling i komiteer og bystyret.

Handlings- og økonomiplanen 2016-2019

Bystyret gir sin tilslutning til rådmannens forslag til økonomiplan 2016 – 2019 med de endringer som følger av dette budsjettforslaget fra Høyre.

Verbalforslag

1. Fritt brukervalg

De som mottar tjenester i hjemmet må selv få innflytelse over hvem som utfører dem. Det innføres fritt brukervalg innenfor hjemmetjenesten. Rådmannen bes om å fremme en sak hvor det redegjøres for hvordan fritt brukervalg kan organiseres i Trondheim kommune. Saken legges fram til politisk behandling i første halvdel av 2016.

2. Sommerskole

Frivillig sommerskole er et populært og godt tilbud i flere andre byer. Elever i Trondheim bør få tilsvarende tilbud. Sommerskole er mulig å realisere som et samarbeid mellom kommunen, skoler og utdanningsinstitusjoner i byen og frivillige. Bystyret ønsker å innføre tilbud om sommerskole i Trondheim, og ber rådmannen følge opp.

3. Karriereveier

Flere karriereveier er viktig for å rekruttere og beholde dyktige lærere. Trondheim kommune søker Kunnskapsdepartementet om å få gjennomført et forsøk hvor ulike karriereveier testes ut.

4. Kompetanseplan og videreutdanning

Trondheim skal være i front når det gjelder tilbud om videreutdanning for lærere. Det gjennomføres en kartlegging av behov som et verktøy for å sikre tilstrekkelig kapasitet. En egen kartlegging gjennomføres for å sikre at kommunens rektorer kan få tilbud om nødvendig videreutdanning.

5. Teach First

Ved vårens matematikkeksamen fikk 1/3 av elevene ved Trondheimsskolen karakteren 1 eller 2. Dette betyr at Trondheim årlig sender fra seg 6000 elever uten gode nok matematikkunnskaper til å ha gode forutsetninger for å klare seg videre i skoleløpet. Høyre vil innføre Teach First, et traineeprogram hvor dyktige kandidater fra andre utdanninger får prøve ut læreryrket. Skolene som har Teach First-kandidater knytter bånd til nærings- og samfunnsliv, og nye yrkesgrupper får innsikt i skolesektorens utfordringer. Teach First-ordningen vil også gi økt læringsutbytte ved at medarbeidere med spisskompetanse i et fag bidrar i undervisningen. Teach First ordningen er særlig aktuell for realfag, og Høyre foreslår at dette innføres for matematikk og naturfag på 2-4 ungdomsskoler.

6. Fleridrettsanlegg med isflater, Tiller

Ishockeysporten opplever en sterk økning i rekrutteringen med et tilhørende behov for et bedre halltilbud i flere bydeler. Bystyret ser frem til å få resultatet av mulighetsstudien for Tillertomta. Her bør det planlegges for et fleridrettsanlegg med kunstisflater. Beliggenheten ved fjernvarmeanlegget og en kombinasjon av anlegg som krever kjøling og oppvarming må utnyttes til å redusere energiforbruket og driftskostnadene i et fremtidig anlegg.

7. Vedlikehold veier

Brukertilfredsheten med kommunale veier er blant de laveste av de kommunale tjenesteområdene. For å redusere vedlikeholdsetterslepet og sikre bedre veier innenfor de tilgjengelige rammer skal rådmannen iverksette konkurranseutsetting av sommer- og vintervedlikehold av kommunens veier.